

UNIVERZITA PARDUBICE
Fakulta filozofická
Katedra anglistiky a amerikanistiky

Posudek vedoucího bakalářské práce

Autor práce: Tomáš Šaroun

Studijní obor: Anglický jazyk pro odbornou praxi

Název práce: Commented Translation of a Specialized Text

Akademický rok: 2018/19

Vedoucí práce: Mgr. Eva Nováková

Oponent práce: PhDr. Šárka Ježková, Ph.D.

Kritéria hodnocení		Hodnocení A – B – C – D – E – F
Všeobecná charakteristika	Splnění zásad zpracování práce a naplnění stanoveného cíle	D
	Logická struktura práce	
	Vyváženost teoretické a praktické části	
Teoretická část	Prezentace různých teoretických přístupů k řešenému problému	E
	Kritické posouzení prezentovaných přístupů a zvolení relevantní teoretické základny	
	Zpracování kvalitní teoretické základny pro realizaci praktické části	
Praktická část	Vhodnost zvolené výzkumné metodologie	C
	Aplikace zvolené výzkumné metodologie	
	Relevantní a srozumitelná argumentace a interpretace získaných výsledků	
Práce s odbornou literaturou	Kvalita, množství a relevance zpracované literatury	E
	Kritický přístup ke zdrojům	
Formální stránka	Dodržení doporučených pravidel a norem formální úpravy (směrnice FF UPa, požadavky KAA)	B
	Kvalita vědeckého aparátu, příloh, tabulek a obrázků	
	Dodržení bibliografických norem	
Jazyková úroveň	Gramatická přesnost a komplexnost	C
	Slovní zásoba	
	Koheze a koherence	
	Interpunkce a stylistické aspekty	

Slovní vyjádření k hodnocení bakalářské práce:

Cílem práce je kontrastivně-stylistická analýza odborného výchozího textu a diplomandova vlastního překladu. Analýza překladatelských strategií a posunů se zaměřuje na rovinu textovou, lexikální a morfosyntaktickou.

Teoretická část práce se věnuje množství tematických okruhů (stylistice, jazykové typologii, ekvivalenci), což je zároveň její výhodou i nevýhodou. Pozitivní je bezesporu skutečnost, že si je diplomant vědom průniku lingvistických disciplín do překladatelské teorie i praxe, pragmatických odlišností mezi českým a anglosaským akademickým světem (srovnání stylistik v kap. 1) a stejně tak systémových odlišností mezi angličtinou a češtinou, které ovlivňují volbu překladatelských strategií. Rozmanitost témat, která svojí komplexností sahají mimo limity bakalářského výzkumu, má ovšem zároveň za následek, že teoretická část sice prezentuje souhrnně i na úrovni jednotlivých podkapitol mnoho relevantních poznatků, ovšem ty jsou prezentovány nekoherentně jeden vedle druhého, bez odhalení hlubších souvislostí.

Kap. 1 výstižně reflektuje nutnost rozlišovat pojetí stylu v československé a anglosaské tradici (mj. upozorňuje na diskrepance v základní terminologii, tedy v užití samotného pojmu *styl*), ale s výjimkou Bakerové a Newmarka (kap. 1.1) má teoretické těžiště jen ve zdrojích českých nebo slovenských autorů. Jelikož se má jednat o srovnání různých pohledů, bylo by minimálně v části o specifikách „anglosaského“ odborného stylu vhodné oprávněně charakteristiku rovněž o anglicko-americké zdroje. Také v jinak zdařile pojaté kap. 1.3.1 se přímo nabízí kontrastovat typické vlastnosti českých odborných textů (modalitu, roli autora, textovost) s texty anglickými.

Jazyková typologie (kap. 2) je opět nepochybně klíčovým faktorem v překladu a překládání, proto je škoda, že se jen velmi stručně dotýká gramatických kategorií, a nikoli obecnějšího poměru mezi analytičností a syntetičností jazykových prostředků. S problémem nedostatečné syntézy teoretických informací se stejně jako kap. 1 potýká i kap. 3 o ekvivalenci; např. neekvivalenci podle Bakerové by bylo možné postavit proti výše zmíněné *dynamické* nebo *částečné* ekvivalenci v pojetí dalších funkčních teorií. V této souvislosti je také neobratné zařadit pojednání o ekvivalenci podle Knittlové až do praktické části (s. 34–35), navíc do kapitoly, která se týká roviny lexikální, jelikož ekvivalence zahrnuje všechny jazykové plány.

O poznání soudržnější a propracovanější je část praktická. Úvod detailně charakterizuje výchozí text, definuje příznačné stylistické prostředky a upozorňuje na využití analýzy výchozího textu v překladatelském procesu. Komentáře ke zvoleným překladatelským strategiím nebo jejich alternativám (členění textu, typografie, přechylování, konkurence aktiva a pasiva) jsou většinou výstižné a berou v potaz vliv stylistických i dalších kontextových faktorů. Snaha postihnout naráz všechny změny, které probíhají při výběru jednoho ekvivalentu, nicméně někdy vede k nesystematickému třídění překladatelských posunů – kapitola 5.2.4 je např. zařazena pod lexikálněsémantické změny, třebaže transpozice je změna slovního druhu, a tudíž změna především gramatická. Podkapitola věnovaná prostředkům kondenzace (5.3.2) obsahuje nejasné termíny – formulace *'nominal phrases* (s. 43), *'present active gerund* (s. 44), chybějící ekvivalent pro „přechodník“ (s. 46).

Jako nadbytečná se jeví kapitola o počítačem podporovaném překladu (5.4), neboť konkrétní jazykové a stylistické dopady na cílový text nejsou nikde explicitně popsány ani doloženy příkladem.

Ačkoli kontrastivní překladatelská analýza je ze své podstaty hlavně kvalitativní (a tuto část úkolu splňuje práce velmi dobře), nebylo by od věci data ze zkoumaných oblastí alespoň v hrubých rysech kvantifikovat, tj. například vyčíslit vůči celkové velikosti textu podíl výpůjček nebo gramatických/sémantických posunů. Tím by bylo možné doložit odlišnosti v typologii obou jazyků (české ekvivalenty anglických gerundií a participií) a potvrdit nebo vyvrátit některé hypoteticky stanovené vlastnosti odborného stylu – tj. je skutečně nejčastějším posunem transpozice, jak uvádí Knittlová na s. 37? tvoří pasivní struktury i v tomto konkrétním případě pětinu textu [s. 42]? atd. Bez alespoň hrubých statistických údajů nelze plnohodnotně obhájit tvrzení typu „[t]he analysis confirmed the abovementioned declaration“ (s. 48).

Jako adekvátní je možné hodnotit samotný autentický překlad, včetně překladu grafů a obrázků. Přesto text obsahuje sporná překladatelská řešení nebo ekvivalenty, které by vyžadovaly revizi. Namátkou: lze polemizovat o tom, zda je nutné v Úvodu doslovně zachovávat výraz *system* a namísto *nasálního/odštěpného systému* aj. nehovořit spíše o „nasalizaci“, „odštěpení“, „kontinuu“... vokálů; některé ekvivalenty jsou příliš expresivní (*obyvatelé jihu podlehli posouvání* [řádek 89], *účastníci podstoupili test* [204]); některá syntagmata kopírují syntax výchozího jazyka (nominalizované *kvůli jejímu vystavení vlivu zbytku obyvatel regionu* [93], */æ/ – /ɛ/ kontinuum* [95]).

Doplňující otázky k obhajobě:

- (1) Co vede k domněnce, že nulová ekvivalence je obtížnějším překladatelským úkolem než ekvivalence částečná (s. 35)?
- (2) Podle jakých kritérií můžeme posuzovat, zda zvolený ekvivalent „zní mluvčím cílového jazyka přirozeně“?
- (3) Na s. 41 se uvádí, že některé termíny bylo pro cílový jazyk třeba „vytvořit“. Jakých lexémů se to týká a na čem bylo vytváření pojmů založeno?
- (4) Vysvětlete pojem „nominal phrases“ (s. 43) ve vztahu k infinitivu, participiu a gerundiu. K jakým morfosyntaktickým změnám docházelo při výběru ekvivalentů?
- (5) Jak byly pro překlad výchozího textu využity nástroje CAT?

Výsledná klasifikace* (možnosti klasifikace – výborně, velmi dobře, dobře, nesplněno)	D velmi dobře minus
---	--------------------------------------

Dne: 19. 8. 2019

Podpis vedoucího práce

.....

* výsledné hodnocení není průměrem dílčích známek